

C-36/20. PPU. sz. ügy**Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről a Bíróság eljárási szabályzata
98. cikkének (1) bekezdése alapján készített összefoglalás****A benyújtás napja:**

2020. január 25.

A kérdést előterjesztő bíróság:Juzgado de Instrucción n.º 3 de San Bartolomé de Tirajana
(Spanyolország)**Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:**

2020. január 20.

Felperes:

Ministerio Fiscal

Alperes:

VL

Az alapeljárás tárgya

Harmadik országbeli állampolgár kiutasítása.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgya és jogalapja

Annak meghatározása, hogy a vizsgálóbírók olyan hatóságnak tekinthetők-e, amely előtt a nemzetközi védelmet kérelmező személyek e védelem kérelmezésére vonatkozó szándéknyilatkozatot tehetnek. Igenlő válasz esetén az e minősítésből eredő meghatározott jogkövetkezmények tisztázása.

A jogalap az EUMSZ 267. cikk.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1) A 2013/32/EU irányelv 6. cikke (1) bekezdésének második albekezdése előírja, hogy ha olyan egyéb hatósághoz folyamodnak nemzetközi védelemért,

amelynek a nemzeti jog alapján nincs hatásköre a nyilvántartásba vételre, a tagállamok biztosítják, hogy a nyilvántartásba vételre a kérelmezést követő hat munkanapon belül sor kerüljön.

Úgy kell-e értelmezni, hogy a külföldi személyek őrizetbe vételére vagy ennek mellőzésére irányuló döntéshozatalra a spanyol nemzeti törvény alapján hatáskörrel rendelkező vizsgálóbírókat az egyik olyan „egyéb hatóságnak” kell tekinteni, [amely előtt] – anélkül, hogy a nemzetközi védelem iránti kérelem nyilvántartásba vételére hatáskörrel rendelkezne – a kérelmezők erre vonatkozó szándéknyilatkozatot tehetnek?

2) Amennyiben a vizsgálóbíró ilyen hatóságnak minősül[,] [ú]gy kell-e értelmezni a 2013/32/EU irányelv 6. cikkének (1) bekezdését, hogy a vizsgálóbírónak tájékoztatnia kell a kérelmezőket arról, hogy hol és hogyan nyújthatják be a nemzetközi védelem iránti kérelmüket, és amennyiben a kérelmet benyújtják, azt meg kell küldenie a nemzeti törvény alapján a nemzetközi védelem iránti kérelem nyilvántartásba vételére és elbírálására hatáskörrel rendelkező szervnek, valamint a hatáskörrel rendelkező közigazgatási hatóságnak, hogy a 2013/33/EU irányelv 17. cikkében szereplő befogadási intézkedéseket biztosítsák a kérelmező számára?

3) Úgy kell-e értelmezni a 2013/32/EU irányelv 26. cikkét és a 2013/33/EU irányelv 8. cikkét, hogy a harmadik országbeli állampolgárt csak akkor kell őrizetbe venni, ha fennállnak a 2013/33/EU irányelv 8. cikkének (3) bekezdése szerinti feltételek, mert a kérelmező a visszaküldés tilalma elvének védelme alatt áll onnantól fogva, hogy a vizsgálóbíró előtt megteszi a szóban forgó nyilatkozatot?

A hivatkozott uniós jogi rendelkezések

- Az EUMSZ 67. és EUMSZ 78. cikk.
- Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 18., 19. és 21. cikke.
- A nemzetközi védelem megadására és visszavonására vonatkozó közös eljárásokról szóló, 2013. június 26-i 2013/32/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 6., 9., 12. és 26. cikke.
- A nemzetközi védelmet kérelmezők befogadására vonatkozó szabályok megállapításáról szóló, 2013. június 26-i 2013/33/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv, 8., 9., 10. és 17. cikke.

A hivatkozott nemzeti jogi rendelkezések

- A Ley Orgánica 4/2000, de 11 de enero, sobre derechos y libertades de los extranjeros en España y su integración social (a Spanyolországban tartózkodó

külföldiek jogairól és szabadságjogairól, valamint társadalmi beilleszkedésükről szóló, 2000. január 11-i 4/2000. sz. sarkalatos törvény; a *Boletín Oficial del Estado* 2000. január 12-i 10. száma) 58. cikkének 4. pontja, 61. és 62. cikke, valamint a 64. cikkének 5. pontja.

- A Ley 12/2009, de 30 de octubre, reguladora del derecho de asilo y de la protección subsidiaria (a menedékjog és a kiegészítő védelem szabályozásáról szóló, 2009. október 30-i 12/2009. sz. törvény; *Boletín Oficial del Estado* 2009. október 31-i 263. száma) 2., 3. és 5. cikke.

A tényállás és az eljárás rövid bemutatása

- 1 2019. december 12-én elfogtak egy csónakot, amelyen VL és 44 másik, szubszaharai származású személy tartózkodott, akik Spanyolországba próbáltak bejutni. A csónak utasait felvette a Salvamento Marítimo (vízi mentők) egyik hajója, amely aznap kikötött Gran Canarián.
- 2 A Vöröskereszt és a Servicio Canario de Salud (kanári-szigeteki egészségügyi szolgálat) által nyújtott humanitárius és orvosi elsősegélynyújtást követően elvitték őket a rendőrségre, ahol 2019. december 13-án megindították ellenük az őrizetbe vételi eljárást és tájékoztatták őket a jogaikról. A Subdelegación del Gobierno en Las Palmas (a kormányhivatal Las Palmas-i kirendeltsége) ugyanazon a napon a visszaküldésről határozott, mert jogellenesen kíséreltek meg Spanyolországba beutazni, és kérte az egyik idegenrendészeti fogdában való elhelyezésüket.
- 3 2019. december 14-én VL-t az idegenrendészeti fogdában való őrizetben tartására vonatkozó határozat meghozatala céljából a kérdést előterjesztő bíróság, a Juzgado de Instrucción n.º 3 de San Bartolomé de Tirajana (San Bartolomé de Tirajana 3. sz. vizsgálóbírósága, Spanyolország) elé állították. A kérdést előterjesztő bíróság előzetes vizsgálati eljárást indított és végzést hozott, amelyben engedélyezte, hogy VL nyilatkozatot tegyen, akit tájékoztattak jogairól, és akit ügyvéd, illetve bama nyelvét beszélő tolmács segített. Közölték vele a jogait, ő pedig úgy nyilatkozott, hogy nemzetközi védelmet kíván kérni faji okok vagy valamely társadalmi csoporthoz való tartozása miatti üldözéstől, illetve a származási országában, Maliban folyó háborútól való megalapozott félelme miatt, továbbá amiatt, hogy fél visszatérni származási országába, mert megölhetik. A kérdést előterjesztő bíróság a nyilatkozatot megküldte az ügyészségnek, amely nem kifogásolta az idegenrendészeti fogdában való őrizetét.
- 4 Ezenkívül a kérdést előterjesztő bíróság a nemzetközi védelem iránti kérelmet továbbította a Comisión Española de Ayuda al Refugiadohoz (a menekülteket támogató spanyol bizottság), amely jelezte, hogy nincs szabad érkezési befogadási hely, a Vöröskeresztnél azonban a humanitárius segítségnyújtás keretében lehet hely, amíg az érintett személy nem kap a nemzetközi védelmet kérelmezők részére biztosított férőhelyet. A Vöröskereszt azt a tájékoztatást adta, hogy humanitárius segítségnyújtás keretében 16 férőhely áll rendelkezésre, azokat azonban a

rendőrség vagy a kormányhivatal útján kell kérelmezni. Következésképpen a kérdést előterjesztő bíróság mind a két szervhez hivatalos megkeresést küldött a férőhely humanitárius okokból történő kérelmezése céljából.

- 5 A kérdést előterjesztő bíróság közbenső végzést is hozott, amelyben felhívta a rendőrséget arra, hogy VL és 25 másik személy, akiknek az idegenrendészeti fogdában való őrizetét kérte, úgy nyilatkoztak, hogy nemzetközi védelmet kívánnak kérni, és mivel e kérelmet a nemzeti jog alapján annak nyilvántartásba vételére hatáskörrel nem rendelkező hatóságnál terjesztették elő, állítsa ki a nemzetközi védelem kérelmezésére vonatkozó szándéknyilatkozatot tartalmazó megfelelő dokumentumot. A bíróság a hivatkozott végzést a 2013/33 irányelv 6. cikkének (1) bekezdésében foglaltak teljesítése céljából hozta meg, amely szerint a tagállamok biztosítják, hogy a nyilvántartásba vételre a kérelmezést követő hat munkanapon belül sor kerüljön. A szóban forgó közbenső végzésben a kérdést előterjesztő bíróság egyéb közigazgatási szervek mellett a Ministerio de Trabajo, Migraciones y Seguridad Socialt (munkaügyi, menedékügyi és társadalombiztosítási minisztérium) is kérte, hogy – mivel a nemzetközi védelmet kérelmező személyek nem rendelkeznek megélhetéssel – biztosítson számukra humanitárius befogadási férőhelyet.
- 6 A munkaügyi, menedékügyi és társadalombiztosítási minisztérium közölte, hogy 12 humanitárius befogadási férőhely áll rendelkezésre, amelyeket a kiszolgáltatottság mértékének megállapítására szolgáló kritériumok szerint kell kiadni az említett kérelmezőknek. A többi 14 kérelmező – köztük VL – esetében azért határozta az idegenrendészeti fogdában való őrizet mellett, mert nem rendelkeztek egyéb humanitárius befogadási eszközzel a nemzetközi védelmet kérelmező személyek számára sem. Ezért a minisztérium végzést hozott, amelyben elrendelte VL-nek az egyik idegenrendészeti fogdában való őrizetét, mert elhelyezése másképpen nem volt megoldható, bár megállapította, hogy e körülmények között nem lehetett volna VL-t ott elhelyezni, és arról is rendelkezett, hogy VL-t abban a idegenrendészeti fogdában helyezték el, ahol a nemzetközi védelem iránti kérelmet elbírálják. VL-nek az idegenrendészeti fogdába való átszállítása előtt a kérdést előterjesztő bíróság előtt megjelent egy rendőrtiszt, aki a fenti 4. pontban említett hivatalos megkeresés teljesítése keretében közölte, hogy van időpont a nemzetközi védelem iránti kérelemmel kapcsolatos meghallgatásra az azt kérelmező személyek számára.
- 7 2019. december 18-án az ügyészség fellebbezést nyújtott be a fent említett végzéssel szemben. Az ügyészség megállapította, hogy ez a végzés nem felel meg a kitűzött célnak, azaz a külföldi személy visszaküldésének, valamint hogy a kérdést előterjesztő bíróság túllépte jogkörét, mivel nem rendelkezik hatáskörrel a nemzetközi védelem kérelmezésére vonatkozó szándéknyilatkozat átvételére. VL ügyvédje szintén fellebbezést nyújtott be a hivatkozott végzés ellen, mert álláspontja szerint a 2013/32 és a 2013/33 irányelv alapján VL nem helyezhető el a idegenrendészeti fogdában.

- 8 Mivel a kérdést előterjesztő bíróságnak kétségei vannak e kérelmek elbírálásával kapcsolatban, úgy határozott, hogy felfüggeszti az eljárást, és a Bíróság elé terjeszti a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelmet, valamint kéri annak sürgősségi eljárásban történő elbírálását.

Az alapeljárás feleinek lényeges érvei

- 9 Az ügyészség szerint a vizsgálóbíró nem rendelkezik hatáskörrel a nemzetközi védelem kérelmezésére vonatkozó nyilatkozat átvételére, mivel a vizsgálóbíróság nem azon szervek egyike, amelyek előtt a menekültügyi törvényben szereplő személyek nyilatkozatot tehetnek a menedék kérelmezésére irányuló szándékukról. Az ügyészség szerint az őrizet elrendelése vagy mellőzése során a vizsgálóbírónak csak a külföldi személy jogellenes tartózkodását kell figyelembe vennie a származási országába való visszaküldés biztosítása céljából. Úgy véli, hogy a vizsgálóbírósághoz benyújtott, nemzetközi védelem iránti kérelem nem indokolja kellőképpen az idegenrendészeti fogdában való őrizet elrendelésének mellőzését. Azt is megállapítja, hogy a vizsgálóbíró túllépte feladatkörét azzal, hogy a harmadik országbeli állampolgárt arra kérte, hogy nyilatkozzon erről, valamint azzal, hogy befogadó szálláshelyet vagy ennek hiányában humanitárius befogadási helyet keresett a nemzetközi védelmet kérelmező személyek számára.
- 10 VL szerint a vizsgálóbíró hatáskörrel rendelkezik a nemzetközi védelem kérelmezésére vonatkozó nyilatkozat átvételére. Úgy véli, hogy mivel az idegenrendészeti fogdában való őrizetet a visszaküldés biztosítása céljából rendelik el, és a nemzetközi védelmet kérelmező személyek nem küldhetők vissza a származási országukba, a nemzetközi védelem kérelmezésére vonatkozó nyilatkozatnak a megtétel időpontjától kezdve joghatást kell kiváltania, és ebből következően nem kell elrendelni a idegenrendészeti fogdában való elhelyezésüket.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem indoklásának rövid bemutatása

- 11 A 2013/32 irányelv 6. cikke (1) bekezdésének második albekezdése előírja, hogy ha olyan egyéb hatósághoz folyamodnak nemzetközi védelemért, amelyhez feltehetően ilyen kérelmek érkeznek, de a nemzeti jog alapján nincs hatásköre a nyilvántartásba vételre, a tagállamok biztosítják, hogy a nyilvántartásba vételre a kérelmezést követő hat munkanapon belül sor kerüljön.
- 12 A kérdést előterjesztő bíróság, a Juzgado de Instrucción n.º 3 de San Bartolomé de Tirajana (San Bartolomé de Tirajana 3. sz. vizsgálóbírósága) megállapítja, hogy a vizsgálóbíró az egyik olyan „egyéb hatóság”, amelynek a nemzeti jog alapján nincs hatásköre a kérelem nyilvántartásba vételére, a 2013/32 irányelv értelmében azonban felhívhatja a hatáskörrel rendelkező hatóságokat arra, hogy a nyilvántartásba vételt az irányelvben előírt hat munkanapon belül végezzék el. Úgy véli, hogy amennyiben a Bíróság egyetért ezen állásponttal, a vizsgálóbíró köteles megküldeni a kérelmet annak a szervnek, amely hatáskörrel rendelkezik a kérelem nyilvántartásba vételére és annak elbírálására, valamint időpontot kell

kérnie a véglegesítés érdekében. Ez alapján – attól kezdve, hogy a kérelmet megküldik a hatáskörrel rendelkező szervnek, és az lépéseket tesz a nyilvántartásba vétel céljából – a szóban forgó személy nemzetközi védelmet kérelmezői jogállást szerez és a visszaküldés tilalma elvének védelme alatt áll.

- 13 A kérdést előterjesztő bíróság ugyanakkor megállapítja, hogy a külföldi személyek őrizetének elrendelésére vagy mellőzésére hatáskörrel rendelkező vizsgálóbíróknak e tekintetben figyelembe kell venniük a Spanyolországban tartózkodó külföldiek jogairól és szabadságjogairól, valamint társadalmi beilleszkedésükről szóló, 2000. január 11-i 4/2000.sz. sarkalatos törvény 62. cikkében felsorolt bizonyos körülményeket, amelyek között szerepel a megjelenésnek a lakóhely vagy a személyazonosító okmány hiánya miatti elmulasztása, valamint a külföldi személynek a kiutasítás megnehezítésére vagy elkerülésére irányuló cselekményei, a külföldi személyre vonatkozó korábbi büntetőítélet vagy közigazgatási szankció fennállása és az ellene folyamatban lévő büntetőeljárások vagy szabálysértési eljárások, valamint a külföldi személy súlyos betegségének fennállása. A kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy e körülményeket nem kimerítően sorolja fel a hivatkozott rendelkezés.
- 14 A kérdés előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy a 2013/32 irányelv 26. cikke értelmében a nemzetközi védelmet kérelmező személyeket nem kell őrizetbe venni. A hivatkozott cikk a 2013/33 irányelvre utal, amelynek 8. cikke általános jelleggel azon elvről rendelkezik, amely szerint a nemzetközi védelmet kérelmező személyek nem vehetők őrizetbe, valamint meghatározza azokat az eseteket, amelyekben e személyek őrizetbe vehetők és esetükben alternatív intézkedések hozhatók. A 2013/32 irányelv 10. cikke (1) bekezdésének második albekezdése pedig meghatározza, hogy az őrizetben tartott kérelmezőket el kell különíteni az olyan egyéb harmadik országbeli állampolgároktól, akik nem nyújtottak be nemzetközi védelem iránti kérelmet.
- 15 Márpedig a kérdést előterjesztő bíróság szerint ezen irányelvek alapján minden vizsgálóbíró köteles tájékoztatást adni, és megkérdezni, hogy a harmadik országbeli állampolgár szándékozik-e nemzetközi védelmet kérni, annak érdekében, hogy ha a hivatkozott 8. cikkben meghatározott feltételek nem állnak fenn, ne intézkedjen az őrizetbe vétel iránt, és hogy amennyiben elrendelné az őrizetet, biztosítsa, hogy a nemzetközi védelmet kérelmező személyeket elkülönítsék a harmadik országbeli, olyan egyéb állampolgároktól, akik nem nyújtottak be nemzetközi védelem iránti kérelmet. Az ilyen irányú szándéknyilatkozat ugyancsak azzal jár, hogy a hivatkozott irányelvekben előírt befogadási intézkedéseket biztosítsák számukra.